

Natūralios ir loginės pasekmės

Natūrali pasekmė

Ši pasekmė įvyksta natūraliai, dėl vaiko veiksmų ar jo pasirinkimų, tėvams nieko nereikalaujant ir nedarant. Pavyzdžiui:

- Vaikas pamiršta pasiimti kuprinę. PASEKMĖ - vaikas lieka tą dieną be kuprinės ir joje esančių daiktų.
- Vaikas atsisako dėvėti pirštines žiemą. Natūrali pasekmė išėjus į lauką - šąla rankos, o pirštinių nėra.
- Vaikas palieka žaislus kieme ir neneša jų - ryte neberanda, nes kiti vaikai juos paėmė ir pan.

Tėvams nieko nereikia daryti, kad įvyktų natūrali pasekmė.

Tėvams svarbu susilaikyti nuo "vaiko gelbėjimo". Tvirtai apsispręskite ar leidžiate vaikui patirti natūralią pasekmę. Jei tėvai vis dėlto pasirenks gelbėtojo poziciją, tuomet vaikai praras galimybę mokytis galvoti ir sąmoningai rinktis.

Loginė pasekmė

Ši pasekmė iš anksto surengta ir logiškai susijusi su netinkamu elgesiu. Pavyzdžiui:

- Vaikas mėto žaislus, laužo juos, loginė pasekmė - žaislai iš jo laikinai paaimami.
- Vaikas prieš išeidamas į lauką spardosi, šaukia, draskosi, loginė pasekmė - mama jam pritaiko pertraukėlę ir tik tada eina į lauką arba pasirenka neiti visai.

LOGINĖ PASEKMĖ - PAGARBI

Ji neturi apimti kaltės, gėdos ar skausmo. Taikant išlaikoma pagarba visiems dalyvaujantiems. Geranoriškai nustatoma ir tvirtai vykdoma. Pagarbus elgesys rodo, jog klaidos yra puikios galimybės mokytis.

LOGINĖ PASEKMĖ - SUSIJUSI

Logiškai susijusi su vaiko elgesiu, kurį norime keisti.

LOGINĖ PASEKMĖ - PAGRĮSTA

Pasekmė pagrįsta iš vaiko pozicijos, vaikui suprantama kalba, vaikas supranta ir jam aišku.

LOGINĖ PASEKMĖ - NAUDINGA

Tai reiškia, kad pasekmė labiau padeda nei skaudina vaiką. Jei pasekmė nėra naudinga, ji bus suprasta kaip bausmė. Kai abi šalys sutaria, kad pasekmė naudinga, tai labiau paskatina elgesio pokyčius.

**Jei trūksta vieno iš šių keturių punktų - tai
TO NEBEGALIME VADINTI LOGINE
PASEKME.**

LOGINĖS PASEKMĖS PRINCIPAI

1. SUSIJUSI
2. PAGARBI
3. PAGRĮSTA
4. NAUDINGA

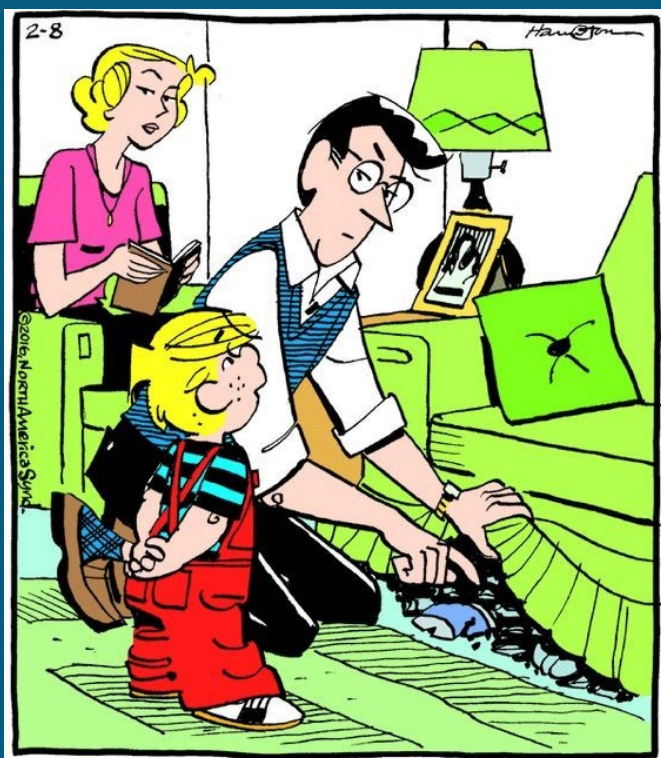
LOGINĖS PASEKMĖS PAVYZDYS, kai ignoruojate pagrindinius principus:

Jūsų vaikas pila pieną ir aplaisto stalą arba piešia ir apibraižo stalą. **SUSIJUS PASEKMĖ - NUVALYTĖ STALĄ.**

Kas nutinka, kai nesilaikote **PAGARBOS** principo. Kitų akivaizdoje Jūs sakote vaikui žeminančius žodžius "Ką tu padarei, kaip tu galėjai, aš to nesitikėjau!? Dabar nuvalyk stalą, niekada daugiau to nedarysi!". Taip kalbėdami pažeminote vaiką.

Kas nutinka, kai nesilaikote **PAGRĮSTUMO** principo. Jūs reikalaujate, kad vaikas nuvalytų visus namuose stalus už tai, kad piešė ant stalo. Vaikas šiuo atveju, patirs kančią, o ne pasekmę. Klaidinga manyti, jog vaikas mokysis iš kančios.

Kas nutinka, kai nesilaikote **NAUDINGUMO** principo. Vaikas tai supranta kaip bausmę.

KO IŠMOKSTA VAIKAS KAI IGNORUOJATE PAGARBĄ, PAGRĮSTUMĄ, NAUDINGUMĄ, SUSIETUMĄ.

1. Vaikas jaučia apmaudą („Tai nesąžininga. Aš negaliu pasitikėti suaugusiaisiais“.)
2. Vaikas nori kerštauti tėvams, mokytojams („Jie dabar laimi, bet aš atsilyginsiu“.)
3. Vaikui tai kelia vidinį maištą („Aš jiems parodysiu, kad galiu daryti viską, ko noriu“)
4. Tai skatina vaiko vengimą („Kitą kartą to nedarysiu“) arba mažina savivertę („Aš esu blogas žmogus“.)

LOGINĖS PASEKMĖS PAVYZDYS, KAI LAIKOTĖS PAGRINDINIŲ PRINCIPŲ:

Jūsų vaikas piešia ir apibraižo stalą. SUSIJUS PASEKMĖ - NUVALYTI STALĄ.

Jūs ramiai reaguojate ir sakote vaikui: "Ką turėtum dabar padaryti? (Tikėtina, vaikas greitai suras sprendimą arba pradės tiesiog valyti stalą).

Kai tai pamatysite pastiprinkite vaiko elgesį sakydamas:

"O matau, radai išeitį, jau valai stalą, šaunu".

Nukreipkite vaiką, ką gali daryti kitą kartą.

"Štai tau daugiau popieriaus, kitą kartą piešk ant popieriaus.

Jūs susiejote pasekmę, laikėtės PAGARBOS, PAGRĮSTUMO ir NAUDINGUMO principo.

KO IŠMOKO VAIKAS? Kitą kartą jis pieš ant popieriaus, nes tai paprasčiau nei valyti stalą.

Parengė psichologė Lina Noreikienė pagal Michael Hammond, 2015 "Parenting difficult children. Strategies for parents of preschoolers to preteens".